

สร้างคลอง... เพื่อสร้างคน

กลุ่มเยาวชนรักยกหนองบัว

“การรักบ้านเกิดของเรา ต้องแสดงออกทั้งจากคำพูด และการกระทำ ไม่ใช่เอาแต่บอก...แต่ในฐานะคนในชุมชน เราต้องช่วยให้ชุมชนของเราน่าอยู่ ถ้าเราไม่ช่วยชุมชนเรา ใครที่ไหนจะมาช่วย”

ในอดีต “คลองตันตะเคียน” คือสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนในหมู่บ้านหนองบัวมาช้านาน แต่วันนี้คลองตันตะเคียนกลับกลายเป็นฝืนร้ายของคนทั้งหมู่บ้าน สายน้ำที่เคยใสสะอาดเหมาะสำหรับใช้อุปโภคบริโภคกลับเต็มไปด้วยขยะ... ทำให้หนุ่มสาวในชุมชน 5 คนลุกขึ้นมาหาหนทางจัดการกับ “ขยะ” เจ้าปัญหา ผ่านโครงการสร้างคลอง สร้างคน ด้วยการ “รวมพลัง” คนในชุมชนช่วยกันฟื้นฟูคลองแห่งนี้ให้กลับมาใสสะอาดอีกครั้ง!!!

สร้างสำนึกการมีส่วนร่วมในชุมชน

“ถ้าเราไม่ดูแลบ้านเรา แล้วใครที่ไหนจะมาดูแล”

คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้ศักดิ์ริน บินหริ่ม - บังซิด อาสาเป็นหัวหน้าทีม เข้ามาทำโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลาร่วมกับเพื่อนๆ อีก 4 คน โดยมีกิจกรรมเป็น “เครื่องมือ” ในการรวมเด็กและคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนาบ้านเกิดของพวกเขา

“การรณรงค์อย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอที่จะ “สร้างพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลง” ของคนในชุมชนได้ ...ทำอย่างไรคนในชุมชน จึงจะ “เข้ามามีส่วนร่วม” ให้มากขึ้น และสามารถเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมได้อย่างแท้จริง”

บังซิดเล่าว่า ภาพชุมชนบ้านหนองบัวที่เห็นในปัจจุบันมีขยะอยู่เต็มไปหมด ผู้คนมักใช้คุน้ำเป็นที่ทิ้งขยะ เมื่อฝนตกขยะก็ไหลลงสู่ลำคลอง ส่งผลให้คลอง สกปรกเน่าเสีย น้ำไม่สะอาด และไม่สามารถนำมาทำการเกษตรได้ ทำลายระบบ นิเวศในลำคลองเสียหาย สัตว์น้ำในคลองก็ลดน้อยลง พวกเขาจึงคิดศึกษาข้อมูล เส้นทางของขยะ รวมทั้งสร้างฝายดักขยะเพื่อฟื้นฟูสภาพลำคลองที่เขารัก และผูกพัน ด้วยการชักชวนน้องๆ ในชุมชนเข้ามาเรียนรู้การเก็บขยะและ ตั้งศูนย์เปลี่ยนขยะให้เป็นมูลค่าขึ้น

นั่นคือ “แนวคิด” การทำโครงการของบังซิดและเพื่อนๆ ที่สนใจศึกษา และสร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหาขยะในชุมชน บ้านหนองบัวแห่งนี้...

หาคำตอบจาก...ขยะ

การทำงานจึงเริ่มจากการสำรวจขยะ โดยแกนนำนักสิ่งแวดล้อมตัวน้อย 5 คน ประกอบด้วย บังซิด และนัสยา เปลี่ยนพงศ์ - บี แคทลียา আহมาด - ป๊ะ ณรงค์ จันสุกแก้ว - บัง อัสมา บินหรีม - มา ที่ร่วมกันเดินสำรวจดูว่ามีขยะ อยู่ที่ไหนบ้าง และมีเส้นทางที่ขยะจะไหลลงคลองที่จุดใด โดยระหว่างการเดิน สำรวจก็จะ “สังเกต” และ “บันทึกข้อมูล” เพื่อนำกลับมาทำเป็น “แผนที่ เส้นทางขยะ” ซึ่งถูกพิมพ์ไว้บนไวเนลและนำมาติดตั้งไว้ในจุดที่มีขยะมากที่สุด เพื่อ “เตือนสติ” คนในชุมชน

“ตอนสำรวจเราสังเกตเห็นว่า คุน้ำริมถนนจะไหลลงไปสู่คลองตรงไหน เพราะ มันมีรอยต่อระหว่างคูกับคลองอยู่ แถมที่หมู่บ้านเราไม่มีถังขยะตามนโยบายตำบล “ทำข้ามไว้ถึงขยะ” ซึ่งปกติคนในชุมชนจะจัดการขยะกันเอง บ้างก็คัดแยกขาย บางคนก็เผาหลังบ้าน บางคนก็ทิ้งลงในคู เวลาฝนตกขยะที่คนทิ้งไว้ก็ไหลลงคลอง เดิมเราคิดว่าจะทำฝายดักขยะ แต่พี่ๆ ที่สงขลาฟอรั่มแนะนำให้พวกเราคิดดู อีกว่า ตอนหน้าแล้งที่ไม่มีน้ำในคลองเราจะทำอย่างไร ทำฝายดักขยะจะเกิด ประโยชน์จริงหรือไม่ เราเลยเปลี่ยนเป็นการทำกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาคลอง ให้น้องๆ เอาขยะออกจากคลองแทน” บังซิดเล่า

เด็กรุ่น “จัดการ” ขยะในชุมชน

หลังสำรวจคุณคลองแล้วเสร็จ เบื้องต้น กลุ่มเยาวชนรักษ์หนองบัว จัดให้มีการเดินรณรงค์ด้วยการแจกใบปลิวซึ่งมีการ “นำเสนอข้อมูล” วิกฤตปัญหาขยะในชุมชน พร้อมกับแนะนำวิธีการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง และขอให้ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธุ์ว่า เยาวชนจะตั้งศูนย์รับซื้อขยะขึ้นในหมู่บ้าน

“ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ พวกเราพอมีความรู้จากการที่ อบต.เข้ามาอบรมเรื่องการจัดการขยะให้หลาย ๆ ครั้ง และบังชีลเองก็เคยทำงานในสภาเด็กฯ มา 3 - 4 ปี จึงรู้เรื่องเหล่านี้ดี พวกเราแกนนำก็คัดแยกขยะที่บ้านของตนเองอยู่แล้ว” ป๊ะเล่าถึงที่มาของความรู้ที่นำมาใช้ในการทำงาน

แต่พวกเขาก็รู้ว่า “การรณรงค์” อย่างเดียวคงไม่เพียงพอที่จะ “สร้างพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลง” ของคนในชุมชนได้ พวกเขาจึงต้อง “แสวงหาวิธีการ” ว่าทำอย่างไรคนในชุมชนจึงจะ “เข้ามามีส่วนร่วม” ให้มากขึ้น และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างแท้จริง เพราะในแผนการทำงานที่วางไว้จะต้องมีการขุดลอกคูคลองด้วย

หลังขบคิดอยู่นานก็พบว่า “เครื่องมือ” สำคัญที่จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นไปด้วยดีคือ การใช้ค่ายเยาวชนที่จัดขึ้นทุกปีในเดือนเมษายน เป็นตัวช่วยดึงลูกหลานของคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งโดยปกติกิจกรรมค่ายฯ จะได้รับการสนับสนุนจาก อบต.อยู่แล้ว แต่เมื่อทีมงานจะเพิ่มกิจกรรมขุดลอกคูคลองเข้ามา จึงต้องเพิ่มวันจัดค่ายจากเดิม 3 วัน 2 คืน เป็น 4 วัน 3 คืน ซึ่งการเพิ่มจำนวนวันจัดค่ายเช่นนี้ ทำให้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจาก อบต.ไม่เพียงพอ

แม้รู้ว่ามืงบประมาณไม่พอ แต่พวกเขาก็ไม่ท้อ พยายามหา “โอกาส” ด้วยการเปิดร้านสอยดาวในงานวันวัฒนธรรมลากพระเดือน 5 ซึ่งเป็นงานบุญประเพณีประจำตำบล เพื่อระดมทุนมาใช้ในการจัดค่ายเยาวชน

บังซิดเล่าด้วยความภาคภูมิใจว่า มันมีงานอยู่แล้ว เราก็ไปขอพื้นที่จาก อบต. 1 ล็อกจัดเป็นร้านสอยดาว ความคิดนี้ได้มาจากเพื่อน ๆ เพราะก่อนหน้านี้เคยจัดงานมัสยิด พวกเราเคยไปช่วย จึงผ่านหูผ่านตามาบ้าง เราก็ไปหาซื้อของรางวัล แล้วผู้คนต่าง ลงทุนของรางวัล 7,000 บาท ส่วนใหญ่จะเป็นของใช้พวกผ้าห่ม ร่ม ผ้าขนหนู ตะกร้า น้ำยาปรับผ้านุ่ม ขยายดาวดวงละ 20 บาท ขายหมดได้เงินมาเกือบ 13,000 บาท คู่กับความเหนื่อยเลย

ปลูกฝัง “สำนึก” รักชุมชน

ก่อนกิจกรรมค่ายเยาวชนจะเริ่มขึ้น กลุ่มเยาวชนรักษ์หนองบัวทั้งหมดนัดประชุมเพื่อเตรียมการ โดยร่วมกันกำหนดวัน คิดโปรแกรมว่าแต่ละวันจะทำอะไร ให้สมาชิกเสนอและร่วมกันตัดสินใจ จนสุดท้ายกิจกรรมในค่ายจึงลงตัว เริ่มตั้งแต่กิจกรรมละลายพฤติกรรม นันทนาการ การเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แต่กิจกรรมสำคัญคือการเอาขยะออกจากคูคลอง ด้วยหวังว่ากิจกรรมนี้จะทำให้คนในชุมชนเห็นปัญหาและเข้ามาช่วยกันดูแลรักษาคูคลองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมที่จะมีการสอนเกี่ยวกับศาสนา บางคำก็มีการแสดงบนเวที เช่น แข่งขันการอาชาน (การประกาศเชิญชวนให้ละหมาด) แข่งขันซูเราะห์ (การท่องบทในคัมภีร์อัลกุรอาน) เป็นต้น

“เด็กที่เข้าค่ายจะอายุ 7 ขวบขึ้นไป มีประมาณ 40 คน เป็นอิสลามทั้งหมด กิจกรรมขุดลอกคูคลองเราทำในวันแรก หลังจากทีนาย ก อบต.เปิดค่ายเสร็จแล้ว เราก็ชี้แจงรายละเอียดให้น้อง ๆ ฟังว่าทำไมต้องทำ บอกเล่าถึงปัญหาและเหตุผลที่พี่ ๆ ต้องเข้ามาทำโครงการนี้ โดยเราจะแบ่งน้องเป็นสี่ ๆ ว่าแต่ละสี่อยู่ตรงไหน แบ่งพื้นที่ในระยะทางประมาณ 500 เมตร ซึ่งก่อนทำพวกเราต้องไปสำรวจและเตรียมเส้นทางไว้ก่อน เราต้องบอกน้อง ๆ ว่าอะไรมีประโยชน์ให้เก็บไว้ ให้ถางหญ้า เก็บขยะ น้อง ๆ ทั้งสนุกทั้งเหนื่อย เพราะอากาศร้อนมาก ที่สำคัญคือเมื่อผู้ปกครองเห็นเด็ก ๆ ทำก็ออกมาช่วยทำด้วย เป็นบรรยากาศที่สนุกมาก ๆ เราไม่บังคับผู้ใหญ่ แต่คิดว่าผู้ใหญ่เขาคงอยากร่วมทำด้วย รู้สึกภูมิใจและดีใจมากที่เขาเห็นความสำคัญ”

ส่วนวันสุดท้ายของค่ายก็จะมีกิจกรรมปลูกป่าริมคลอง ซึ่งได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ท้องถิ่น เช่น หมาก ตะเคียน จาก อบต.และคนในชุมชน กิจกรรมนี้ถือเป็น “กลยุทธ์” ที่ทำให้น้องๆ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน พวกเราจะให้น้องๆ ปลูกต้นไม้ 1 คนต่อต้นไม้ 1 ต้น โดยจงใจให้น้องๆ ดูแลต้นไม้ เพราะจะมีการตรวจทุก 2 เดือน เมื่อพบว่าต้นไม้ของใครเติบโตสูงที่สุดจะได้รับรางวัล ทั้งนี้ทีมงานหวังว่า ต้นไม้ที่น้องๆ ปลูกและดูแลจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยปรับภูมิทัศน์ริมคลองให้สวยงาม ร่มรื่น และทำให้ระบบนิเวศของลำคลองค่อยๆ ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการ “ปลูกฝัง” ความรักความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในใจของน้องๆ ด้วย

และแล้วความร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชน ส่งผลให้ลำคลองสะอาดขึ้นทันตา คนในชุมชนทิ้งขยะลงคุนน้อยลง และใช้วิธีการคัดแยกขยะที่กลุ่มเยาวชนรักษ์หนองบัวแนะนำไว้มากขึ้น ซึ่งพวกเขาบอกว่า ในอนาคตอันใกล้ถ้าคุนย์รับซื้อขยะที่พวกเขาจัดตั้งขึ้นเปิดดำเนินการเมื่อไร คงจะช่วยให้ในชุมชนมีการจัดการขยะที่ดีขึ้น เพราะจะเป็นแรงจูงใจให้คนคัดแยกขยะ แล้วนำมาขายเพื่อสร้างรายได้ รวมทั้งนำขยะเปียกบางส่วนไปทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น

ด้วยการทำงานอย่างจริงจัง นักเอาเบาสู้ และทำงานเป็นทีม กลายเป็น “จุดเด่น” ในการทำงานของกลุ่มเยาวชนรักษ์หนองบัวที่ทำให้คนในชุมชนยอมรับเสียงสะท้อนในเชิงบวกว่าให้ได้ยินอยู่เสมอ แต่พวกเขาก็ยังอยากรู้ว่า แท้จริงแล้วคนในชุมชนมองการทำงานของพวกเขากเป็นอย่างไร จึงมีแผนให้คนในหมู่บ้านประเมินตัวโครงการ โดยวิธีที่คิดไว้คือ การออกแบบสอบถามทุกครัวเรือนที่เป็นหย่อมบ้านมุสลิม

“อยากให้เห็นคนในชุมชนช่วยประเมินว่า เขาเห็นด้วยกับสิ่งที่เราทำหรือไม่ เขามีข้อเสนอแนะอะไรไหม หมู่บ้านเรามีทั้งไทยพุทธและมุสลิมรวมกันกว่า 300 หลังคาเรือน เป็นมุสลิมส่วนใหญ่ 200 หลังคาเรือน แต่การจัดกิจกรรมที่ผ่านมา มีแต่เด็กมุสลิมเข้าร่วม ไม่มีเด็กไทยพุทธเลย ดังนั้นแบบประเมินก็ให้สมาชิกที่เป็นมุสลิมก่อน แต่ปีต่อไปการจัดกิจกรรมจะต้องทำร่วมกันทั้งไทยพุทธและมุสลิม”

คลอง “สร้าง” คน

โครงการนี้แม้จะเป็นการทำงานในระยะเวลาดสั้น ๆ แต่ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทีมงาน บังชีลแม้จะอายุน้อยกว่าและเรียนชั้น ม.6 กลับถูกเลือกให้เป็นหัวหน้าทีมด้วยพี่ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เรียนชั้นปี 1 ในระดับมหาวิทยาลัย ยอมรับในความสามารรถ เพราะมีประสบการณ์ผ่านงานลักษณะนี้มาก่อน ทั้งยังมีทักษะในการประสานงาน กล้าพูด กล้าแสดงออก

ทุกคนในทีมพูดเหมือนกันว่า บรรยากาศการทำงานของพวกเขาเป็นไปด้วยความสนุกสนาน เพราะทุกคนต่างได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่...

ปะซึ่งมีฝีมือในการออกแบบ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะในการทำซิลด์สกรีน ก็ได้แสดงความสามารถในการออกแบบเสื้อด้วย เวทีการแสดง และซุ่มต้นไม้ ทั้งยังเป็นคนนำเพื่อนถ้าต้องทำงานดังกล่าว

ส่วนบังจะมีความรู้เรื่องต้นไม้ มีทักษะ และสามารถในการหาสิ่งของอุปกรณ์ที่เพื่อน ๆ ต้องการใช้ในการออกแบบ เรียกได้ว่าเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญที่จะช่วยเหลือทุกฝ่ายยามต้องเผชิญงานหนักที่ต้องใช้แรง

ด้านนี้ซึ่งกำลังฝึกฝนเรื่องความกล้าแสดงออก ก็มีส่วนช่วยทีมในเรื่องของการนำเสนองาน และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งภาพการทำงานแบบนี้แตกต่างไปจากเดิมที่เคยช่วยกันเฉพาะในการจัดค่าย

“ก่อนทำโครงการนี้ เราจัดค่ายเสร็จต่างคนก็ต่างกลับไปทำงานของตัวเอง มีเวลาน้อยที่จะมานั่งทำงานด้วยกัน แต่โครงการนี้ทำให้เราสนิทกันมากขึ้น ประชุมกันบ่อยครั้ง ส่วนใหญ่เราจะนัดประชุมกัน ช่วงกลางคืนหลังละหมาดอีซา คอยเรื่องกิจกรรมที่ได้ทำไปแล้วว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง งบประมาณใหม่ จะทำอะไรต่อ กิจกรรมจะต้องใช้งบเท่าไร” บังซิลเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ในทีม

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างกันจะเปลี่ยนไปภายในของแต่ละคนก็เปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน...

บับอกว่า ตนเองกล้าแสดงออกมากขึ้น *“กล้าพูดมากขึ้น เริ่มคิดมากขึ้น เห็นเพื่อนเขาพูดกัน เราอยากพูดเก่งก็ต้องพยายาม”*

ส่วนปะเองยอมรับว่า รู้สึกดีที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำโครงการนี้ ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ *“เสื้อค่ายเราคิดเองหมดเลย ออกแบบโลโก้เสื้อ ทำบิลด์สกรีนเอง สั่งเสื้อ สั่งสีมาสกรีนเอง โดยกระบวนการต้องคิดก่อนว่า เสื้อเราจะทำเรื่องอะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง จะเอาอะไรมาใช้เป็นสัญลักษณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ จนได้ข้อสรุปที่หนักกับผีเสื้อ ที่เลือกใช้ผีเสื้อเพราะเกี่ยวกับความสวยงาม ความอุดมสมบูรณ์*

“งานสอนให้ผมสร้างทีม ผมเห็นกระบวนการจากสงขลาฟอรั่มที่มีเรื่องการพูดคุยแบบมีส่วนร่วม ก็นำมาปรับใช้ ผมเริ่มชวนเพื่อนแกนนำมาพูดคุยกันอย่างจริงจัง “เปิดโอกาส” ให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แม้เพื่อนคิดต่างจากผม แต่ผมก็ต้องหาให้ได้ว่าทำไมเขาคิดแบบนั้น ฟังไปฟังมาแล้วรู้เลยว่าเพื่อนทุกคนเก่งมาก เก่งกันคนละด้าน”

“เคยถามว่าทำไมน้อง ๆ ในชุมชนถึงเชื่อฟังผม บอกได้เลยว่าผมให้ “ความจริงใจ” พอเราจริงใจกับการทำงานเพื่อส่วนรวม คำพูดที่เราพูดกับน้องมันก็เป็นคำพูดที่จริงใจ และที่ผมพูดได้ก็เพราะผมทำงานจริง แม้น้องเขาจะยังเป็นเด็ก แต่เขาสัมผัสได้”

ส่วนนกเหยี่ยวแสดงถึงความเฉลียวฉลาด เอาตัวรอด ส่วนที่รู้สึกดีอีกด้านคือ กล้าแสดงออกมากขึ้น สนุกกับเพื่อน ๆ มากขึ้น เมื่อก่อนเราไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่สนิทกัน ทำให้ไม่รู้นิสัยเพื่อน แต่พอได้มาอยู่ร่วมกันก็รู้ว่าคนนี้มีนิสัยเป็นอย่างไร”

ส่วนยังบอกว่า การทำโครงการนี้ทำให้เขาได้ช่วยเหลือชุมชน มีจิตอาสา และสนิทกับญาติผู้ใหญ่มากขึ้น เมื่อก่อนอยู่แต่บ้าน ดูทีวี ไม่ค่อยออกไปไหน พอทำโครงการก็ได้รู้จักญาติผู้ใหญ่มากขึ้น รู้สึกมีความสุขที่ได้ช่วยชุมชน

นอกจากนี้ยังเล่าอย่างชื่น ๆ ว่า แอบจำกิจกรรมนั้นจนทนายที่เพื่อน ๆ จัดขึ้นในค่าย ไปใช้ในการทำกิจกรรมรับน้องของมหาวิทยาลัยที่เขาเรียนอยู่ด้วย ทำให้บังกลายเป็นดาวเด่นของรุ่นไปเลยทีเดียว

สำหรับบั้งซิลแล้ว บอกสั้น ๆ เพียงว่า การมาทำโครงการนี้ ทำให้เขารู้สึกดีที่ได้เข้ามาช่วยเหลือชุมชน ได้ตอบแทนหมู่บ้านเรา ใจมันอยู่ตรงนี้

“การทำงานในโครงการช่วงแรก ๆ ผมยอมรับว่าผมนำคนเดียว One Man Show ไม่ใช่ว่าอยากเด่นอยากดัง แต่เพราะเพื่อนเขาไว้วางใจผม แต่พอทำไปเรื่อย ๆ ผมได้เรียนรู้ว่า นำอย่างนี้มันไม่ยั่งยืน ทำงานไม่ทัน เหนื่อยด้วยงานสอนให้ผมสร้างทีม ผมเห็นกระบวนการจากสงขลาฟอรั่มที่มีเรื่องการพูดคุยแบบมีส่วนร่วม ก็นำมาปรับใช้ ผมเริ่มชวนเพื่อนแกนนำมาพูดคุยกัน อย่างจริงจัง “เปิดโอกาส” ให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แม้เพื่อนคิดต่างจากผม แต่ผมก็ต้องหาให้ได้ว่าทำไมเขาคิดแบบนั้น ฟังไปฟังมาแล้ว รู้เลยว่าเพื่อนทุกคนเก่งมาก เก่งกันคนละด้าน”

จากนั้นพวกเขาก็เริ่มแบ่งงานกันรับผิดชอบตามที่แต่ละคนถนัด ทุกคนทำงานของตนเองโดยไม่ต้องรอให้เรามากเหมือนเมื่อก่อน

“มันเป็นประชาธิปไตยนะผมว่า ที่เคยถามว่าทำไมน้อง ๆ ในชุมชนถึงเชื่อฟังผม ผมบอกได้เลยว่าผมให้ “ความจริงใจ” พอเราจริงใจกับการทำงานเพื่อส่วนรวม คำพูดที่เราพูดกับน้องมันก็เป็นคำพูดที่จริงใจ และที่ผมพูดได้ก็เพราะผมทำงานจริง แม้น้องเขาจะยังเป็นเด็ก แต่เขาสัมผัสได้ว่าเราจริงใจกับเขา ผมคิดว่าเป็นอย่างนั้นนะ ที่สำคัญผมมีความสุขที่สุดกับการทำโครงการนี้ เพราะทำให้ผมได้ทำอะไรเพื่อบ้านเกิดของผมเอง และผู้ใหญ่เขาก็รักและเอ็นดูช่วยเหลือทีมงานของเรา ผมซาบซึ้งใจเป็นที่สุด”

“ตั้งแต่วันนั้นก็ไม่เห็นน้อง ๆ ทั้งเศษกระดาษ ของไอติมลูกคลองแล้ว และการที่น้อง ๆ รู้จัก อนุรักษ์คลอง ก็ถือว่ามิจิตสำนึก เพราะถ้าเป็นคนขาดจิตสำนึกก็ไม่ใช้คนที่สมบูรณ์”

สร้างโอกาส...เพื่อสร้างคน

ทีมงานต่างสะท้อนตรงกันว่า บรรยากาศในการทำงานที่มีความกระตือรือร้น เพราะเพื่อน ๆ ช่วยกัน ต่างคนต่างอยากทำ อยากสร้างความเปลี่ยนแปลง ให้หมู่บ้าน สิ่งที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานยังเกิดจาก “โอกาส” ที่ได้รับจากผู้คนรอบข้าง โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านสุรเชษ บิลสัน ที่ช่วยเป็นที่ปรึกษาคอยประสานงานทำให้ได้งบประมาณ และโอกาสในการทำงาน รวมทั้งอนุญาตให้ใช้บ้านเป็นสถานที่ประชุมของกลุ่ม

บังซิดในฐานะที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานานบอก่า **ผู้นำต้องไม่มีคนเดียว ต้องสร้างใหม่เรื่อยๆ** ดังนั้นการ “สร้างโอกาส” ให้เพื่อน ๆ ได้แสดงฝีมือ ถือเป็นการพัฒนาแกนนำที่จะร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อชุมชน ซึ่งวันนี้ เขามั่นใจว่า ถ้าเขาไม่อยู่ เพื่อน ๆ ก็จะสามารถนำเสนอเรื่องราวที่ทำงานร่วมกันมาได้ รวมทั้งการที่จะต้องพัฒนาน้องรุ่นใหม่ๆ ขึ้นมาด้วย ซึ่งในเบื้องต้นที่ได้จัดกิจกรรมให้น้อง ๆ แล้วเขาร่วมมือโดยไม่ต้องบังคับก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

“ตั้งแต่วันนั้นก็ไม่เห็นน้อง ๆ ทั้งเศษกระดาษ ของไอติมลูกคลองแล้ว และการที่น้อง ๆ รู้จักอนุรักษ์คลอง ก็ถือว่ามิจิตสำนึก เพราะถ้าเป็นคนขาดจิตสำนึกก็ไม่ใช้คนที่สมบูรณ์ การรักบ้านเกิดของเรา ต้องแสดงออกทั้งจากคำพูดและการกระทำ ไม่ใช่เอาแต่บอกว่าไม่เป็นไร เอาแต่ตัวให้สบายๆ ก็พอ แต่ในฐานะคนในชุมชน เราต้องช่วยให้ชุมชนของเราอยู่ ถ้าเราไม่ช่วยชุมชนเรา แล้วใครที่ไหนจะมาช่วย” บังซิดกล่าวทิ้งท้ายในที่สุด

หากถามว่าความมั่งคั่งของโครงการนี้อยู่ตรงไหน อาจมีหลากหลายคำตอบ แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกคนคิดตรงกันคือ “ความรักความห่วงแหน” ต่อผืนแผ่นดินเกิดที่กลุ่มเยาวชนรักษ์หนองบัวมีอยู่ ก่อให้เกิด “แรงขับเคลื่อน” ขึ้นในชุมชน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างร่วมแรงร่วมใจกัน “จัดการขยะ” จนวันนี้คลองที่เคยเต็มไปด้วยขยะกลับมาใสสะอาดอีกครั้ง

**ชุมชนบ้านหนองบัว
โครงการสร้างคลอง สร้างคน
กลุ่มเยาวชนรักภัยหนองบัว**

สมาชิกประกอบด้วย :

นายศักดิ์รินทร์ บินหริ่ม

นายณรงค์ จันสุขแก้ว

นายอัสม่า บินหริ่ม

นางสาวแคทลียา আহมาด

นางสาวนัสยา เป็ลยีนพงค์

ที่ปรึกษาโครงการ :

นายสุรเชษ บิลตัน